

Országos Rendőrfőkapitány

PAPP KÁROLY r. altábornagy

Szám:

Tárgy: alapvető jogot érintő rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

Ea.:

Tel.:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **panaszos** által előterjesztett panaszügyében folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) és e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. Tájékoztatom, hogy a bírósági felülvizsgálat iránti keresetet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a Pp. 394/B. § (1) bekezdésére tekintettel, a Pp. 397/I. § (1) bekezdése alapján elektronikusan is benyújthatja. Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban.

A határozat bírósági felülvizsgálat iránti keresetlevél elektronikusan előterjesztésre szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le.

A határozatot kapják:

1. panaszos
2. Rendőr-főkapitányság vezetője
3. Független Rendészeti Panasztestület
4. Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos postai úton terjesztette elő panaszát a vele szemben foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

A panaszos beadványában foglaltak szerint, *-n * órakor a * számú háza előtt megjelent egy rendőrautó két rendőrrel és egy hatósági állatorvossal, egy hölgygel az ÁNTSZ-től, illetve két önkormányzati alkalmazottal. A rendőrök a kapuhoz hívták a panaszost, és közölték, hogy be akarnak menni. A panaszos megkérdezte, hogy van-e házkutatási parancsuk, amire azt felelték, hogy arra nincs szükség, anélkül is bemehetnek. A panaszos beadványában leírta, hogy hogyan néz ki a telke, és megjegyezte, hogy a terület kívülről is jól belátható.

A panaszos mindezekre tekintettel közölte a kapunál megjelent személyekkel, hogy kívülről is látnak mindent, nem engedi be őket, kivéve az „ÁNTSZ-es hölgyet”, mert ő már korábban is többször járt nála és soha nem volt probléma. Ezért a jelenlévők megegyeztek abban, hogy a panaszos mindent kivisz a vaskerítéshez, amit látni szeretnének. Az állatorvos először a kutyák könyveit kérte. A panaszos átadta az orvosnak az állategészségügyi könyveket, és közölte, hogy rögzíteni kívánja az eseményeket, amihez az orvos hozzájárult, de a rendőrök nem. A panaszos közölte, hogy a hangjuk akkor is rajta lesz a felvételen. Az orvos megnézte a könyveket és mindent rendben talált, majd az ÁNTSZ-es hölgy kérte a légyfogókat. A panaszos 4 db el nem használt légyfogót átadott, illetve közölte, hogy elhasználtakat is tud mutatni, de azt a hölgy már nem kérte. Ezután arra a kérdésre, hogy a rágsálók ellen hogyan védekezik, a panaszos azt felelte, hogy csibéit és a rágsálóit is lerendezik a szomszédban tartott görények.

Az állatorvos ezután a marhaleveleket kérte. A panaszos közölte, hogy a *-n született üszőborjúnak még nincs levele, de ez még belefér a három hetes határidőbe. A panaszos elindult a levelekért, és amikor kb. 3 méterre távolodott el a kiskaputól, nagy csattanára lett figyelmes. Megfordult és látta, hogy a nagy- és a kiskapu közötti kb. 120 cm hosszú vasrúd zár elgörbült, és a két kapu között kb. 60 cm széles nyílás keletkezett. A résnél a fiatalabbik rendőr állt. A panaszos számon kérte a rendőrt, aki azt felelte, hogy ki lehet még egyenesíteni a rudat, majd átlépett a rúdon. Ezután a másik rendőr is átlépett a rúdon, majd letéperték a panaszost a földre, hátrafesztették a kezét, és megbilincsték. A jobb kezében fogta a telefonját, arról lefeszítették a hüvelykujját, majd belerúgtak a telefonba úgy, hogy az intézkedést követően a szemüvegével és a kalapjával együtt a fenyőfa alatt találta meg. A panaszos segítségért kiabált, amire egy, a temetőben dolgozó ismerőse oda is ment. A jelenlévők ezután bementek a kertbe, az állatorvos bele is rúgott a panaszosba. A panaszos tovább kiabált segítségért, ezért a két rendőr felhúzza és a vizelettel és székllettel összekent panaszost „belökte” a rendőrautóba, ahol feltekerték az ablakokat, és a panaszosnak a tűző napon kellett maradnia a gépkocsiban. A panaszos hiába kérte, hogy legalább a légkondicionálást indítsák el, és „kb. fél órán át” kiabált, hogy húzzák le az egyik ablakot. A második csoporttal érkező rendőrök közül az egyik régóta ismerte a panaszost, és a kiabálás hatására az egyik ablakot letekerte, amit a panaszos nagyon megköszönt neki. A panaszos sérelmezi, hogy még a rádióban is bementék, hogy a hőség miatt nem lehet gyereket, állatot a kocsiban hagyni, a rendőrök mégis bezárták, és ő már nagyon nehezen viseli a hőséget.

A törött telefont, szemüveget és a kalapját valaki bevitte az épületbe, azonban a biztonsági zárat az ajtón nem tudták bezárni, így nyitva hagyták az épületet, és a zárban maradt a kulcs. Ezután minden jelenlévő ment a dolgára, a panaszost pedig bevitték a Rendőrkapitányságra, noha közelebb is van rendőrség. Amire odaértek, a bal kezét már nagyon szorította és

felhorzsolta a bilincs, így az vérzett. A jobb keze is nagyon zsibbadt, a panaszos szerint vélhetően a bilincs és a hüvelykujja miatt. A panaszos telefonálni szeretett volna, de nem engedték meg neki, mondván, hogy fogvatartott, úgyszintén pénze ügyvédre, és ezt az ügyet ügyse vállalná el senki sem.

A panaszosnak eszébe jutott, hogy a rendőrök megérkezése előtt a konyhában feltett főni 8 cső kukoricát, ami még mindig ott lehetett. A panaszos ezt jelezte a rendőröknek, valamint azt is elmondta, hogy ez igaz és ez gázkályha, nem biztonsági gáz, tehát ha felforr a víz és eloltja a lángot, attól még a gáz továbbra is megy a palackból, és egy szikrától (pl. hűtőszekrény) felrobbanhat az egész ház is. A rendőrök ekkor telefonáltak valahova.

* óra körül két rendőr lekísérte a panaszost a kórházba, ahol bekötötték a vérző kezét és megröntgenezték a hüvelykujját. * óra körül engedték ki a kórházból, ekkor a panaszos megkérdezte a rendőröktől, hogy hazaviszik-e, amire azt mondták neki, hogy menjen haza, amivel akar. A panaszosnál se pénz, se iratok nem voltak, és olyan koszos ruhában senki sem vette fel a kocsijával. A panaszos elindult haza gyalogosan a melegben, útközben találkozott egy rokonával, aki végül egy pokrócot aláterítve hazavitte a kocsijával, kb. * órára ért haza. Az állatai a tűző napon voltak kikötve a hátsó udvarban víz és élelem nélkül. A víztartályából kifolyt a víz, mert amikor a rendőrök elvitték, a szivattyúja be volt kapcsolva, ami így le is égett, mert nem volt egy idő után mit szivattyúznia. Amikor bement a házba, látta, hogy a pénztárcája nem a hűtőn van, hanem az asztalon, és hogy hiányzik belőle egy * Ft-os és egy * Ft-os bankjegy, illetve a lottószelvényei. Az apró és az iratai a pénztárcában voltak, a panaszos először ki akarta hívni a rendőrséget, aztán úgy gondolta, hogy ügyse hinnének neki, mivel korábbiakban is hiába jelentette, ha eltűnt valami vagy kárt okoztak a földjén, soha semmire nem derült fény.

A panaszos a vele szemben fogatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban az alábbiakat sérelmezte:

- a rendőri intézkedés jogszerűségét,
- az előállítás szükségességét és arányosságát,
- a magánlakásban történő intézkedést, illetve az ennek következtében okozott kárt,
- a testi kényszer és bilincs alkalmazását,
- a hőségben a lezárt gépkocsiban, bilincsben kellett ülnie,
- a mobiltelefont kifeszítették a kezéből,
- az ingatlan őrizetlenül maradt,
- nem szállították haza.

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalása szerint arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrségnek fennállt az intézkedési kötelezettsége, a panaszos előállítása jogszerű és arányos volt, ezért nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. A magánlakásban intézkedésre jogszerűen került sor, ezért nem sérült a panaszos magánlakás sérthetlenségéhez fűződő joga. A kényszerítő eszköz alkalmazása során a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható, viszont a bilincselés indokolatlan fenntartása miatt sérült ugyanezen joga.

A panaszos testi épséghez való jogának a sérelme nem megállapítható sem az ujsérülés kapcsán, sem a hazaszállítás elmaradására vonatkozó panasz kapcsán. Ugyanakkor az ingatlan biztonságos lezárásával kapcsolatos panasz kapcsán a Testület megállapította a rendőrség mulasztását és a panaszos tulajdonhoz való jogának a sérelmét.

A Panasztestület megítélése szerint az alapjogsértés elérte a súlyosság azon fokát, amely indokolttá tette a panasz megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdés b) pontja ba) alpontja szerint a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt az országos rendőrfőkapitány bírálja el.

II.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettségének keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközöket szerezte be:

- panaszbeadvány;
- előállítás végrehajtásáról szóló jelentés;
- panaszos nyilatkozata;
- a kiértesítésről és élelmezésről szóló nyilatkozat;
- orvosi lelet;
- Ügyészség átírata;
- szabálysértési feljelentés;
- szabálysértési határozat;
- szabálysértési határozat,
- jelentések;
- kapitányságvezető átírata;
- Járási Hivatalának megkeresése;
- a panaszos szabálysértési meghallgatásáról készült jegyzőkönyve.

III.

A lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a panaszos az általa előterjesztett panaszban megfogalmazott állításokat alátámasztó további bizonyítási indítványt, egyéb nyilatkozatot, illetőleg bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdés szerint a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre is. (1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.)

IV.

A tényállás teljes körű tisztázása szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak a panaszossal szemben történt intézkedés alább részletezett előzményei, amelyek a II. részben említett bizonyítási eszközök alapján kerültek megállapításra.

A „Jelentés előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról” rendőri jelentés szerint a rendőrök * órákor megjelentek a * szám alatti helyen, mivel a Járási Hivatala megkeresésében rendőri jelenlétet kért az ott fogatosítandó ellenőrzés lefolytatásához. A helyszínen a rendőrök meghallgatták a járási főállatorvost, aki elmondta, hogy a helyszínen az ebek, tehenek tartása és a trágya tárolása vonatkozásában kíván ellenőrzést folytatni. Ezt követően meghallgatták a közegészségügyi és járványügyi felügyelőket, akik elmondták, hogy bejelentést kaptak, miszerint a fenti címen elszaporodtak a rágcsálók és a legyek, ezt kívánja ellenőrizni. Ezt követően * órákor megjelentek a panaszos házánál, aki éppen az udvaron ténykedett. Az állatorvos közölte vele a jövetelük célját, továbbá azt, hogy az ellenőrzéshez bemennének az udvarra. A panaszos ezen felháborodva kiabálni kezdett, hogy az udvarra csak akkor léphet be bárki, ha házkutatási engedélyt mutatnak, és elhúzta a kapun lévő reteszeket. Az állatorvos ekkor újra megkérte, hogy tegyen eleget a kérésnek. Ennek eleget téve a panaszos előhozta a lakásból a kutyái oltási könyveit és megmutatta, hogy mivel védekezik a rágcsálók és a legyek ellen. Az állatorvos az oltási könyvek ellenőrzése után ismét megkérte a panaszoszt, hogy ne akadályozza az ellenőrzés lefolytatását, nyissa ki a kaput, hogy bejussanak az udvarra, de ennek a panaszos nem tett eleget, pedig ehhez a hatóságnak joga van az ellenőrzés céljának eléréséig.

Ezt követően * órákor intézkedés alá vonták a rendőrök a panaszoszt, közölték vele, hogy ettől a perctől fogva rendőri intézkedés alatt áll és amennyiben továbbra is akadályozza az ellenőrzés lefolytatását, úgy a rendőri intézkedést is akadályozza, ebben az esetben pedig elő fogják állítani szabálysértés továbbfolytatása miatt. Erre a panaszos kijelentette, hogy „leszarom!” és folytatta az ordibálást. Ekkor felszólították a panaszoszt, hogy fejezze be a kiabálást és nyissa ki a kaput, amelynek nem tett eleget, ezért a kapun lévő reteszt a rendőr elhúzta, hogy az ingatlanra bejusson a további szabálysértés megakadályozása, valamint az ellenőrzés eredményes lefolytatása érdekében. A panaszos ellenszegülő, agresszív, fenyegető magatartást tanúsított, ezért * perckor a rendőr a panaszoszt a földre vitte, majd a kezeit hátra helyzetben rögzítette. Ezt követően segítséget kért a helyszínrre, mivel a panaszos még így is aktív, ellenszegülő magatartást tanúsított. A panaszoszt az erősítés kérésére a szolgálati gépkocsiba ültették, hogy a Kormányhivatal munkatársai zavartalanul lefolytathassák az ellenőrzést. Az ellenőrzés végén a rendőrök gondoskodtak a lakás lezárásáról. Tekintettel arra, hogy a zárban lévő kulcsot nem tudták kivenni, megkérték a szomszédban lakó, hogy a panaszos hazaérkezéséig őrizze a lakást, aki ennek eleget tett. Ezt követően a panaszoszt előállították a Rendőrkapitányságra. Mivel a panaszos úgy nyilatkozott, hogy sérülése keletkezett, a Rendelőintézetbe kísérték, ahol ellátták, majd az orvosi igazolás kiállítása után szabadították.

A rendőrök a panaszoszal szemben szabálysértési feljelentést tettek.

V.

A rendőri intézkedés elleni panaszok vizsgálata során az alábbiak kerültek megállapításra.

1. A rendőri intézkedés jogszerűsége.

Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény (továbbiakban: Tv.) 11. § (4) bekezdése szerint „Az egészségügyi államigazgatási szerv a lakosság egészségét közvetlenül fenyegető súlyos veszély elhárításához, illetve rendkívüli

körülmények esetén tett intézkedéseinek végrehajtásához a rendőrség, a tűzoltóság és a polgári védelem közreműködését is igénybe veheti.”

A Ket. 56. § (1) és (2) bekezdései alapján *„Ha a tényállás tisztázására ingó, ingatlan (a továbbiakban együtt: szemletárgy) vagy személy megtekintése vagy megfigyelése szükséges, a hatóság szemlét rendelhet el.*

(2) Szemlét a hatóság ügyintézője, a hatóság által kirendelt szakértő, illetve jogszabály alapján erre felhatalmazott más személy végezhet, aki jogosultságát a szemle során - az 57. § (3) bekezdésében foglalt kivétellel - köteles igazolni. Jogszabály a szemle lefolytatásához a szemlét végző személy részére megbízólevél kötelező használatát rendelheti el.”

A Ket. 57/B. § (1) bekezdés szerint *„A szemle eredményes és biztonságos lefolytatása érdekében, ha annak jellege indokoltá teszi, a hatóság a rendőrség közreműködését kérheti.”*

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 17. § (3) bekezdés szerint *„A lakosságot közvetlenül fenyegető közegészségügyi-járványügyi veszély elhárításához, valamint rendkívüli körülmények esetén tett intézkedései foganatosításához az állami népegészségügyi szerv kérésére az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv segítséget nyújt.”*

A rendőri jelentések szerint a panaszos tulajdonában lévő ingatlanon foganatosítandó közegészségügyi ellenőrzéshez a Kormányhivatal a megkeresését juttatta el a Rendőrkapitánysághoz. A megkeresésben egy fő részvételét kérték közegészségügyi ellenőrzéshez.

A fentiekből megállapítható, hogy a rendőrségnek a megkeresés alapján intézkedési kötelezettsége keletkezett.

Ezért a rendőri jelenléttel kapcsolatos panasz alaptalan.

2. Az előállítás szükségessége és arányossága.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján *„A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,*

f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani;”

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 216. § (1) bekezdése szerint *„Aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el.”*

Az Rtv. 19. § (1) és (2) bekezdései szerint *„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.*

(2) A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdései alapján *„A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.*

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

A panaszos a beadványában az előállítását sérelmezte.

A „Jelentés előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról” kitöltött formanyomtatvány szerint az intézkedő rendőrök előadták, hogy miután az állatorvos többször kérte a panaszost, hogy engedje be őket az ellenőrzéshez. A panaszos ennek nem akart eleget tenni még akkor sem, amikor az állatorvos közölte, hogy az ellenőrzést nem lehet elhalasztani. Ennek következtében a rendőrök * órákor intézkedés alá vonták a panaszost. Közölték vele, hogy ettől a perctől fogva rendőri intézkedés alatt áll és amennyiben továbbra is akadályozza az ellenőrzés lefolytatását, úgy a rendőri intézkedést is akadályozza, ebben az esetben pedig elő fogják állítani szabálysértés továbbfolytatása miatt. Erre a panaszos kijelentette, hogy „leszarom!” és folytatta az ordibálást. Ekkor felszólították a panaszost, hogy fejezze be az ordibálást és nyissa ki a kaput, amelynek nem tett eleget, ezért a kapun lévő reteszt az egyik rendőr elhúzta azért, hogy az ingatlanra bejusson a további szabálysértés megakadályozása, valamint az ellenőrzés eredményes lefolytatása érdekében. Ezután a panaszos továbbra is ellenszegült, ezért testi kényszerrel földre vitték, majd megbilincseltek.

Megállapítható, hogy a rendőröknek intézkedési kötelezettsége keletkezett a megkeresés és a panaszos azon magatartása alapján, hogy az ellenőrzés lefolytatását akadályozandó a közegészségügyi ellenőrzést végzőket nem engedte be az ingatlanba. A rendőri intézkedésre tehát megfelelő jogszabályi felhatalmazás alapján került sor.

A panaszos a rendőri felszólítás ellenére továbbra sem nyitott ajtót, és nem engedte be az ellenőrzésben résztvevőket. A panaszosnak ezen magatartása felvetette a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértésének gyanúját.

A rendőri jelentések szerint a panaszost többször felszólították, hogy ne akadályozza az ellenőrzést és engedje be az ott levőket. Ezt a panaszos a szabálysértési meghallgatás során maga is elismerte.

A panaszos ellenszegülését, a szabálysértés továbbfolytatását más módon nem lehetett megtörni, és nem lehetett másként megakadályozni, csakis az előállítás foganatosításával. Az adott helyen és az adott időben nem állt a rendőrség rendelkezésére, más kevésbé jogkorlátozó eszköz az elérni kívánt cél realizálása érdekében, mint az előállítás végrehajtása.

A panasz a fentiek alapján alaptalan.

3. A magánlakásba történő intézkedés, illetve az ennek következtében okozott kár.

Az Rtv. 39. § (1) bekezdése szerint *A rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve*

h) a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítása céljából;”

Az Rtv. 97. § (1) bekezdés c) pontja szerint *„magánlakás: a lakás (üdülő, nyaraló vagy a lakás céljára használt egyéb helyiség, létesítmény, tárgy), az ahhoz tartozó nem lakás céljára szolgáló helyiség, létesítmény, bekerített terület.”*

Az Rtv. 13. § (3) bekezdés alapján *„Ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.”*

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök a beretesztelt kaput kinyitva az udvarra bemenne foganatosították vele szemben intézkedést, amelynek következtében a kapun lévő vasrúdban kár keletkezett.

A rendőri jelentések szerint miután a panaszos először az állatorvos kérésére, majd ezt követően a rendőrök felszólítására sem nyitott ajtót és nem engedte az ellenőrzés lefolytatását az ingatlan környezetében, a rendőrök bementek a területre, hogy a szabálysértés továbbfolytatását megakadályozzák, és a panaszost előállítsák.

A rendőrök tehát a panaszost többszöri felszólítást követően az ellenszegülése miatt kívánták előállítani, mivel a rendőrök az előállítás foganatosítása érdekében beengedés vagy határozat nélkül is jogosultak a magánterületre belépni.

A panaszos azon sérelme, amely szerint a rendőri intézkedés során, a kapun lévő vasrúd elgörbült nem nyert bizonyítást, mivel a rendőri jelentések szerint a rendőrök csupán csak elhúzták a kapun lévő reteszt a bejutás érdekében.

Tekintettel arra, hogy a rendőrök határozat és beengedés nélkül is jogosultak voltak belépni a magánterületre az előállítás eredményes foganatosítása érdekében, így az azt akadályozó tárgyakat is jogosultak voltak eltávolítani, így a reteszként használt vasrúd kihúzása jogszerű volt, vagy akár az esetleges eltávolítása is jogszerű lett volna.

Mindezek alapján a panaszos magánlakás sérthetlenségéhez fűződő joga és a panaszos tulajdonhoz való joga nem sérült a rendőri intézkedés során.

A panasz e tekintetben is alaptalan.

Annak eldöntése, hogy károsodott-e a zár a rendőri intézkedés során, nem ennek az eljárásnak a feladata.

4. A testi kényszer és bilincs alkalmazása.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdés szerint *„A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”*

Az Rtv. 47. §-a alapján *„A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.”*

Az Rtv. 48. § b) és d) pontja szerint *„A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy*

b) támadásának megakadályozására,

d) ellenszegülésének megtörésére.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdése alapján *„Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt*

d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,

(4) A bilincselés módjai:

b) kezek előre vagy hátra bilincselése,”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint alapján *„Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:*

a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,

b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,

c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrre, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

(3) A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint

b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.”

A panaszos elmondása szerint rendőrök minden előzmény nélkül megragadták, a kezét hátrafeszítették és megbilincseltek.

A „Jelentés előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról” kitöltött formanyomtatvány szerint a panaszos agresszív, ellenszegülő magatartást tanúsított miután a rendőrök bementek az udvarra, ezért az Rtv. 48. § b) és d) pontja alapján megbilincseltek.

A Rendőrkapitányság beosztottja jelentésében foglaltak szerint a panaszos ellenszegülő agresszív, fenyegető magatartása abban állt, hogy felemelte a kezét, a rendőrök elé állt és ordibált. Az látszott, hogy a kézfelemelés nem a rendőrök ellen irányul, hanem idegességéből adódik.

A Rendőrkapitányság másik beosztottja jelentésében foglaltak szerint a panaszos fenyegető, agresszív, ellenszegülő magatartást tanúsított, a kezét a levegőbe emelve hadonászott, és kiabált az állatorvos felé.

Az erősítésként megérkező rendőrök a jelentésükben azt állították, hogy a panaszos nyugodt volt már a gépkocsiban, néha oda-odaszólt az ellenőrzést végzőknek, mivel nem értett egyet az ellenőrzéssel.

A jelentésekből megállapítható, hogy a panaszossal szemben a testi kényszer alkalmazására a bilincselés foganatosítás érdekében került sor.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegen”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olyakor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, löfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következhesse be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, mely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszenvedőjének akaratát, azaz az akarathajlító mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbébe.

A Szolgálati Szabályzat hivatkozott rendelkezése értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszerrel kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést. A jelen esetben a tényállásban említett indulatos, aktív ellenszegülő magatartásra tekintettel okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszerrel a bilincseléssel kiváltva továbbra is fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását mindaddig, amíg a helyszíntől eltávolítva, a rendőrkapitányság területére kísérik, kizárva, minimálisra csökkentve a további jogsértő cselekmény elkövetésének a lehetőségét.

Megállapítottam, hogy a bilincselés és a testi kényszer között nyilvánvaló különbség a korlátozás azaz „hátrány okozás” mértékében nem állapítható meg, sőt a bilincselés a testi kényszerrel szemben csak a karok mozgását akadályozza legfeljebb azonos sérülés veszélye

mellett. Ezért a rendőr az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegte meg, hiszen úgy a jogszabályi környezetből, mint a tényszerű összehasonlításából nem következik nyilvánvaló különbség a két kényszerítő eszköz között, azaz intézkedése az Rtv. 48. § d) pontja alapján a bilincselés tekintetében is arányos volt.

A fentiek alapján a panasz alaptalan.

5. A panaszosnak a hőségben a lezárt szolgálati gépkocsiban, bilincsben kellett ülnie.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdés szerint „A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható.”

A panaszos elmondása szerint már a rendőri erősítés megérkezése előtt berakták a gépkocsiba. Előadása szerint a második csoport rendőr megérkezése előtt legalább fél óráig kiabált, hogy az ablakot húzzák le, mert melege van.

A Rendőr-főkapitányság vezetőjének álláspontja szerint a bilincselés fenntartásának indokoltságát, annak szükségességét a helyszínen intézkedő rendőrök döntötték el, ismerte az intézkedés előzményeit, az intézkedés során az eljárás alá vont személy magatartását, hangulatának ingadozását, változását. Azt, hogy a helyszínre később erősítésként megérkező rendőr – szubjektív módon – úgy ítélte meg, hogy az intézkedés alá vont személy adott időben nyugodt, még nem jelenti azt, hogy a bilincselés további fenntartása indokolatlan lett volna, csupán a bilincselés eredményességét mutatta.

A jelentésében foglaltak szerint a panaszost akkor helyezték a szolgálati gépkocsiba, amikor az erősítés megérkezett, és maximum 10 percet töltött az autóban, mielőtt elindultak vele a kapitányságra, ahova * órakor érkeztek (az út 10 perc). A jelentés szerint * óra és * óra között volt bilincs a panaszoson.

A Rendőrkapitányság beosztottja jelentésében foglaltak szerint a panaszos a gépkocsiban ülve kérte, hogy a rendőr nyissa ki a szolgálati gépkocsi ajtaját. Amikor a rendőr kinyitotta a gépkocsi ajtaját és látta, hogy a panaszos kezei hátra vannak bilincselve és már nyugodtan viselkedett, akkor először az ablakot húzták le, majd az ajtót is kinyitották, miközben a két rendőr vigyázott rá.

A másik rendőr jelentése is a fentieket támasztotta alá.

A panasz vizsgálata során a panaszos elmondásával ellentétben, a rendőri jelentésekben foglaltakat, mint közokiratot fogadtam el.

A panasz e tekintetben is alaptalan.

6. A mobiltelefont kifeszítették a kezéből.

Az Rtv. 17. § (1) és (2) bekezdései szerint „A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

(2) A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére - amint ez lehetséges - segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik

arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.”

A panaszos sérelmezte, hogy amikor a jobb kezében fogta a telefonját, akkor kifeszítették a hüvelykujját, így később komoly fájdalmai voltak.

A rendőrök egybehangzó előadása szerint a panaszosnál az intézkedés ezen szakaszában már nem volt telefon, a hüvelykujját pedig nem feszegették. A panaszos aktív ellenszegülése miatt viszont a karját hátra kellett feszíteni és úgy megbilincselni.

Az orvosi vélemény csupán a panaszos kezének sérülését említette, bántalmazásból eredő egyéb sérülést nem.

A panasz vizsgálata során a panaszos elmondásával ellentétben, a rendőri jelentésekben foglaltakat, mint közokiratot fogadtam el.

A panasz e tekintetben is alaptalan.

7. A panaszos ingatlana őrizetlenül maradt.

Az Rtv. 2. §-a szerint „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése alapján „A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök nem gondoskodtak az ingatlana védelméről, a zárban hagyták a kulcsot, a gáztűzhelye égve maradt, a szivattyúja is leégett. A panaszos szerint azért nem boldogultak a rendőrök a kulccsal, mert biztonsági zár van a házon.

A rendőri jelentések azt tartalmazzák, hogy a panaszos házának ajtaját megpróbálták bezárni, a kulcsot nagy nehezen elforgatták, de a zárból nem tudták kivenni. Végül a szomszédot kérték meg, hogy vigyázzon a házra és az állatokra. Amikor a panaszos jelezte, hogy a gáztűzhelye égve maradt az épületben, a jegyzővel vették fel a rendőrök a kapcsolatot. A szomszéd a rendőrségnek adott nyilatkozatában a rendőrök által elmondottakat erősítette meg a tekintetben, hogy az intézkedő rendőrök valóban megkérték, hogy itassa, és etesse meg az állatokat, amelynek eleget is tett. Az önkormányzattól kétszer is hívták, hogy kontrolálják az ígéretét. Részletesen beszámolt az általa elvégzett feladatokról, de sem arról nem számolt be, hogy őriznie kellett volna a házat, sem arról, hogy a gáztűzhelyt ő kapcsolta volna le. A ház őrzésével és a gáztűzhellyel kapcsolatban nem nyilatkozott.

A szivattyú állapotával kapcsolatban az alábbiakat adta elő. A hatósági személyek távozása után bement az udvarba és az ott található állatokat takarmánnyal ellátta. Észlelte, hogy az itatáshoz szükséges vizet a panaszos egy tömlőn keresztül vezeti az ivóvíz tárolására szolgáló 200 literes hordóhoz, mely tartály éppen felöltés alatt volt egy slagon keresztül. A tartály feltöltődött, majd a szomszédos telken lévő kútban egy bűvárszivattyú elektromos csatlakozóját megkeresve áramtalanította azt. A délutáni etetésnél * óra körül visszament a panaszos lakóházához, ahol beindította a bűvárszivattyút, majd megetette az állatokat.

Az intézkedésnél jelen lévő közegészségügyi ellenőr a rendőri megkeresésre szintén úgy nyilatkozott, hogy emlékezete szerint a rendőrök megkérték a szomszédot, hogy őrizze a házat.

A Rendőr-főkapitányság vezetőjének álláspontja szerint a rendőrök már a helyszínen a panaszos által is elfogadott módon, a szomszédot megbízva a ház őrzésére, az állatok gondozására intézkedtek.

A helyszínen a panaszos az égő tűzhelyről említést nem tett, azt csak az előállítása során a Rendőrkapitányságon jelezte. A probléma jelzését követően annak megoldására a rendőrök telefonon intézkedtek, így a gáztűzhely lezárásra került.

Az ingatlan bezárásával kapcsolatban egyértelműen megállapítható, hogy annak zárására vonatkozóan a rendőrök kísérletet tettek, azonban a kulcsot a zárból kivenni nem tudták. Ennek oka az lehetett, hogy – panaszos elmondása szerint is – a zár nem rendeltetésszerűen működött. Az előállítás az udvarról történt, a rendőrök az épületbe nem mentek be, az őrzésről a szomszéd útján gondoskodtak.

A helyszínen nem volt elvárható, hogy a rendőr az előállítás megkezdésekor az ingatlant teljes terjedelmében, annak minden helyiségét (kvázi a pincétől a padlásig) átvizsgálja, és meggyőződjön arról, hogy ott valamilyen fogyasztó (víz, villany, gáz) működése veszélyt jelent-e. A panaszosnak a helyszínen is lett volna lehetősége a tények közlésére, akadályozva nem volt, ennek ellenére ezt nem jelezte.

A benyújtott panasz alapján, mely a szivattyúra, annak leégésére vonatkozott az volt megállapítható, hogy az állatok gondozásával megbízott személy a szivattyút a nap folyamán működtette az állatok ellátása során. A szivattyú meghibásodására vonatkozóan, valamint az intézkedéssel kapcsolatosan a panaszos kéreseményt a rendőrség részére nem jelzett.

A Rendőrkapitányság beosztottja jelentésében foglaltak szerint a panaszos jelezte, hogy égő tűzhely maradt a lakásban, ezért a rendőr felvette a kapcsolatot a jegyzővel, aki intézkedett a gáztűzhely elzárásáról.

A Rendőrkapitányság beosztottja jelentésében az égő gáztűzhellyel kapcsolatos intézkedést ugyanígy adta elő.

A panaszos az előállítása során a szivattyúval kapcsolatosan nem tett észrevételt.

Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat nem tartalmaz arra konkrét rendelkezést, hogy milyen kötelezettségei vannak olyan esetben a rendőrnek, ha az intézkedés helyszínén vagyontárgy marad őrizetlenül. A Szolgálati Szabályzat mindössze a lakásból való előállítás esetére tartalmaz vagyónvédelmi előírásokat.

Ennek ellenére megállapítható, hogy a rendőrök megtettek mindent annak érdekében, hogy a panaszos vagyontárgyaiban ne keletkezzen kár, illetve az állatai ne szenvedjenek hiányt.

A panasz e tekintetben is alaptalan.

8. A panaszost az előállítást követően nem szállították haza.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése alapján „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Az Rtv. 17. § (1) bekezdés szerint „A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”

A panaszos sérelmezte, hogy nem szállították haza rendőrök, hiába kérte, hogy vigyék haza. A panaszos előadása szerint se pénz, se iratok nem voltak nála, végül gyalog indult el, majd később egy rokona vitte haza, akivel az úton találkozott.

A rendőri jelentések szerint a panaszost * órákor szabadították. A rendőri jelentések szerint a panaszos nem jelezte, hogy nem tud hazamenni, illetve úgy nyilatkozott, hogy „Megoldom”.

A rendőrségnek nincs olyan kifejezett jogszabályi kötelezettsége, mely szerint az állampolgárokat egy-egy rendőri intézkedést követően haza kellene szállítani, vagy akár segédkezni kellene a hazajutásban.

A panaszos lakása és a Rendőrkapitányság épülete közötti távolság nem volt olyan jelentős, hogy gyalogosan (kb. 1 óra alatt tehető meg) ne tudott volna a panaszos haza menni.

A rendőrök megkérdezték ugyan a panaszost, hogy hogyan fog hazajutni, azonban erre azt válaszolta, hogy majd megoldja, így a panaszos hazajutásával kapcsolatosan egyéb teendője a rendőrségnek nem volt.

A panasz a fentiek alapján alaptalan.

VI.

Az Rtv. 93/A. § (7) bekezdés második mondata alapján:

„Ha az országos rendőrfőkapitány, valamint a belső bűnmegelőzési és bünyfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, illetve a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója határozatban eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

1. A Panasztestület megállapította, hogy a szolgálati gépkocsiban a panaszos bilincselésének fenntartása indokolatlan volt, amely miatt sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

A Panasztestület a rendőri jelentésekből azt állapította meg, hogy a rendőri erősítés megérkezését követően a panaszos a gépkocsiban már nyugodt volt, így a bilincselés oka ekkorra már akkor is megszűnt, ha erre eredetileg jogszerűen került sor. Emiatt a panaszossal szemben ezt követően indokolatlanul alkalmaztak hátrabilincselést, a bilincset – a további két rendőr jelenléte miatt – le lehetett volna róla venni, hiszen a panaszos már lenyugodott, és a további két rendőr megfelelően biztosíthatta volna, hogy ne hagyja el a helyszínt.

A Panasztestület álláspontjával nem értek egyet.

A Rendőr-főkapitányság vezetőjének álláspontja szerint a bilincselés fenntartásának indokoltságát, annak szükségességét a helyszínen intézkedő rendőrök döntötték el, ismerve az intézkedés előzményeit, az intézkedés során az eljárás alá vont személy magatartását, hangulatának ingadozását, változását. Azt, hogy a helyszíntre később erősítésként megérkező rendőr – szubjektív módon – úgy ítélte meg, hogy az intézkedés alá vont személy adott időben nyugodt, még nem jelenti azt, hogy a bilincselés további fenntartása indokolatlan lett volna, csupán a bilincselés eredményességét mutatta.

A „Jelentés előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról” kitöltött formanyomtatvány szerint a panaszos agresszív, ellenszegülő magatartást tanúsított miután a rendőrök bementek az udvarra, ezért az Rtv. 48. § b) és d) pontja alapján megbilincselték.

A Rendőrkapitányság beosztottja jelentésében foglaltak szerint a panaszos ellenszegülő agresszív, fenyegető magatartása abban állt, hogy felemelte a kezét, a rendőrök

elé állt és ordibált. Az látszott, hogy a kézfelemelés nem a rendőrök ellen irányul, hanem idegességéből adódik.

A Rendőrkapitányság beosztottja jelentésében foglaltak szerint a panaszos fenyegető, agresszív, ellenszegülő magatartást tanúsított, a kezeit a levegőbe emelve hadonászott, és kiabált az állatorvos felé.

A jelentésekből megállapítható, hogy a panaszossal szemben a testi kényszer alkalmazására a bilincselés foganatosítás érdekében került sor.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbé.

A Szolgálati Szabályzat hivatkozott rendelkezése értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést. A jelen esetben a tényállásban említett indulatos, aktív ellenszegülő magatartásra tekintettel okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszert a bilincseléssel kiváltva továbbra is fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását mindaddig, amíg a helyszíntől eltávolítva, a rendőrkapitányság területére kísérik, kizárva, minimálisra csökkentve a további jogsértő cselekmény elkövetésének a lehetőségét.

A fentiek alapján a Panasztestülettel nem értek egyet.

2. A Panasztestület megállapította, hogy sérült a panaszos tulajdonhoz való joga a rendőrség mulasztása miatt akkor, amikor az előállítást megelőzően nem gondoskodtak az ingatlan őrzéséről.

A Panasztestület megállapította, hogy az alkalmazott jogszabályok nem tartalmazznak konkrét rendelkezést az előállítás miatt őrizetlenül maradt vagyontárgyak biztonságba helyezéséről, ugyanakkor a Panasztestület álláspontja az Rtv. 2. §-ból következően a

rendőröktől elvárható lett volna, hogy az ingatlant bezárják, és meggyőződjenek arról, hogy abban égő tárgy ne maradjon, vagy más baleset előidézésére alkalmas működő gép nem maradjon bekapcsolva. Szintén elvárható a Panasztestület álláspontja szerint, hogy amennyiben a rendőrség tudomására jut, hogy az épületben olyan tárgy maradt üzemben, ami alkalmas arra, hogy tüzet vagy robbanást okozzon, akkor maguk intézkedjenek ezen veszélyhelyzet elhárítására.

A rendőrség előadásában megjelölt szomszéd nem erősítette meg azt a rendőri előadást, hogy a ház őrzését is rábízták volna, csak az állatok gondozásáról számolt be. Szintén nem számolt be arról, hogy jelezték volna felé a gáztűzhely problémáját.

A panasztestület álláspontja szerint mulasztott akkor a rendőrség, amikor nem helyezte a helyszínen a vagyontárgyat kulccsal biztonságba – különös figyelemmel arra, hogy az addigra már lenyugodott panaszos, aki a rendőri létszámförlény mellett maga is bezárhatta volna a házat, és aki nyilván ismeri a zár sajátosságait. A Panasztestület szintén nem találja elegendőnek azt a rendőrség részéről, hogy a gáztűzhely kapcsán nem maguk intézkedtek, hanem egy harmadik felet bevonva próbálták orvosolni az ügyet.

A szivattyú kapcsán a Panasztestület elfogadta a rendőrök előadását, miszerint a panaszos nem jelezte, hogy bekapcsolva maradt, mivel maga a panaszos se számol be erről a panaszában.

A Panasztestület álláspontjával nem értek egyet.

A rendőri jelentések azt tartalmazzák, hogy a panaszos házának ajtaját megpróbálták bezárni, a kulcsot nagy nehezen elforgatták, de a zárból nem tudták kivenni. Végül a szomszédot kérték meg, hogy vigyázzon a házra és az állatokra. Amikor a panaszos jelezte, hogy a gáztűzhelye égve maradt az épületben, a jegyzővel vették fel a kapcsolatot.

A szomszéd a rendőrségnek adott nyilatkozatában a rendőrök által elmondottakat erősítette meg a tekintetben, hogy az intézkedő rendőrök valóban megkérték, hogy itassa, és etesse meg az állatokat, amelynek eleget is tett. Az önkormányzattól kétszer is hívták, hogy kontrolálják az ígérését. Részletesen beszámolt az általa elvégzett feladatokról, de sem arról nem számolt be, hogy őriznie kellett volna a házat, sem arról, hogy a gáztűzhelyt ő kapcsolta volna le. A ház őrzésével és a gáztűzhellyel kapcsolatban nem nyilatkozott.

Az intézkedésnél jelen lévő közegészségügyi ellenőr a rendőri megkeresésre szintén úgy nyilatkozott, hogy emlékezete szerint a rendőrök megkérték a szomszédot, hogy őrizze a házat.

A Rendőr-főkapitányság vezetőjének álláspontja szerint a rendőrök már a helyszínen a panaszos által is elfogadott módon, a szomszédot megbízva a ház őrzésére, az állatok gondozására intézkedtek.

A helyszínen a panaszos az égő tűzhelyről említést nem tett, azt csak az előállítása során a Rendőrkapitányságon jelezte. A probléma jelzését követően annak megoldására a rendőrök telefonon intézkedtek, így a gáztűzhely lezárásra került.

Az ingatlan bezárásával kapcsolatban egyértelműen megállapítható, hogy annak zárására vonatkozóan a rendőrök kísérletet tettek, azonban a kulcsot a zárból kivenni nem tudták. Ennek oka az lehetett, hogy – panaszos elmondása szerint is – a zár nem rendeltetésszerűen működött. Az előállítás az udvarról történt, a rendőrök az épületbe nem mentek léptek be, az őrzésről a szomszéd útján gondoskodtak.

A helyszínen nem volt elvárható, hogy a rendőr az előállítás megkezdésekor az ingatlant teljes terjedelmében, annak minden helyiségét (kvázi a pincétől a padlásig) átvizsgálja, és meggyőződjön arról, hogy ott valamilyen fogyasztó (víz, villany, gáz) működése veszélyt jelent-e. A panaszosnak a helyszínen is lett volna lehetősége a tények közlésére, akadályozva nem volt, ennek ellenére ezt nem jelezte.

A benyújtott panasz alapján, mely a szivattyúra, annak leégésére vonatkozott az volt megállapítható, hogy az állatok gondozásával megbízott személy a szivattyút a nap folyamán működtette az állatok ellátása során. A szivattyú meghibásodására vonatkozóan, valamint az intézkedéssel kapcsolatosan a panaszos káreseményt a rendőrség részére nem jelzett.

A Rendőrkapitányság beosztottja jelentésében foglaltak szerint a panaszos jelezte, hogy égő tűzhely maradt a lakásban, ezért a rendőr felvette a kapcsolatot a jegyzővel, aki intézkedett a gáztűzhely elzárásáról.

A Rendőrkapitányság beosztottja jelentésében az égő gáztűzhellyel kapcsolatos intézkedést ugyanígy adta elő.

Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat nem tartalmaz arra konkrét rendelkezést, hogy milyen kötelezettségei vannak olyan esetben a rendőrnek, ha az intézkedés helyszínén vagyontárgy marad őrizetlenül. A Szolgálati Szabályzat mindössze a lakásból való előállítás esetére tartalmaz vagyónvédelmi előírásokat.

Ennek ellenére megállapítható, hogy a rendőrök megtettek mindent annak érdekében, hogy a panaszos vagyontárgyaiban ne keletkezzen kár, illetve az állatai ne szenvedjenek hiányt.

A fentiek alapján a Panasztestület megállapításaival nem értek egyet.

VII.

A Ket. 35. § (1) bekezdés értelmében *„Ha jogszabály további követelményt nem állapít meg, a kérelem tartalmazza az ügyfélnek és képviselőjének a nevét, lakcímét vagy székhelyét, az ügyfélnek a hatóság döntésére való kifejezett kérelmét, továbbá meg lehet adni az elektronikus levélcímet, a telefax számát vagy a telefonos elérhetőséget”.*

A Panasztestület úgy határozott, hogy a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga nem sérült az előállítás időtartama kapcsán, mivel az előállítás ideje nem haladta meg a szükséges időt.

Tekintettel arra, hogy a panaszos ezt a kérdéskört nem sérelmezte, a beadványában konkrétan meg sem említette, ezért azt érdemben nem vizsgáltam, ugyanis a Fővárosi Törvényszék már korábbi – 20.K.31.855/2011/8. számú – ítéletében kimondta, hogy *„A bíróság e körben jegyzi meg, hogy az alperesi határozat kizárólag a felperes panaszában foglaltakra kell, hogy reagáljon függetlenül attól, hogy a Független Rendészeti Panasztestület esetlegesen a felperes panaszát meghaladóan más jellegű jogkérdésekben is állást foglal.”.*

A Kúria Kfv.III.37.807/2013/4. számú ítélete a fentieket alátámasztja, amely szerint *„(...) A FRP-nek az előállítás időtartamára vonatkozó megállapításra nézve rögzítette, hogy e körben a felperes nem terjesztett elő panaszt, ezért annak jogszerűségéről nem kellett döntenie.”*

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Döntésem az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 195. § (1) és (7) bekezdés, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés a) és c) pontjai és (2) bekezdés, 178. § i) pontja, a 109. § (1) bekezdés a) pontja, 33. § (7) bekezdés, 50. §, 56. § (1) és (2) bekezdései, 57/B. § (1) bekezdés;

- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 93/A. (2) bekezdés, 92. § (1) bekezdés, 15. § (1) és (2) bekezdései, 13. § (3) bekezdése, 33. § (2) bekezdés f) pontja, 19. § (1) és (2) bekezdései, 39. § (1) bekezdés h) pontja, 97. § (1) bekezdése, 16. § (1) bekezdése, 47. §-a, 48. § b) és d) pontjai, 17. § (1) és (2) bekezdései, 2. § (1) bekezdése;
- Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 11. § (4) bekezdése;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 17. § (3) bekezdése, 41. § (1) bekezdés d) pontja és (4) bekezdés b) pontja, 39. § (2) bekezdés a), b), c) pontjai és (3) bekezdés a) és b) pontjai;
- a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 216. § (1) bekezdése.

Budapest, 2016. augusztus 09.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos**